

1600 : DE SLAG BIJ NIEUWPOORT

door Jean BECKMANN

Ik wou op het artikel van Gerard VANDAMME inspelen en enige bijkomende informatie verstrekken omtrent de sabels voorkomende op diverse kaarten (1).

Na de Slag bij Nieuwpoort (2 juli 1600) bleven de Staatsen de stad belegeren en aanvallen. Militaire successen bleven echter uit. Tot op 18 juli 1600 Prins Maurits, in samenspraak met de "Staten Generaal" onder leiding van Johan VAN BARNEVELD (die te Oostende verbleven), besloot het beleg op te geven en zijn leger terug te trekken in de duinen tussen de Albertusschans en Raversijde. Zijn bedoeling was de schansen rond Oostende (Sint- Isabella schans, Sint-Catharina en Sinte-Clara en andere) aan te vallen, te veroveren en te bezetten. Dit met uitzondering van de Sint-Albertusschans (2) die reeds sedert 29 juni in handen van de Staatsen was. Als eerste werd de Sint-Isabella (3) schans benaderd daar diens artillerie de Staatsen bij de duinen bedreigde.

Tot een veldslag kwam het in die dagen niet. Wel werden meerdere artilleriestukken in het gebied opgesteld en de schansen overvloedig beschoten. Loopgraven en andere verdedigings- en aanvalswerken uitgevoerd, grachten gedempt en dijken opgeworpen om het gebied dat sedert 1584 in een moeras was herschapen door het doorsteken van de duinen ten oosten van Oostende militair te kunnen gebruiken. Maar verder dan enkele schermutselingen en artillerieaanvallen kwam het niet.

De Spanjaarden onder leiding van Aartshertog Albrecht hadden zich na hun nederlaag bij Nieuwpoort weten te hergroeperen en hadden de schansen aanzienlijk versterkt zowel met artillerie als met manschappen. Hun hoofdleger vertoefde op een defensielijn tussen de schans van Oudenburg, de schans van Zandvoorde en de schans Sinte-Clara op Stene.

Op 25 juli 1600 begonnen de Staatsen, die inzagen dat ook met het innemen van de schansen geen succes kon geboekt worden, zich terug te trekken op Oostende, met het doel in te schepen op de voor de kust wachtende vloot. Op 31 juli van dat jaar werd ook de Sint-Albertusschans opgegeven die dezelfde dag terug door de Spanjaarden werd bezet. Pogingen der Staatsen om de schans op te blazen bij hun vertrek mislukten.

Het gebeuren bij de schansen van Oostende wordt uitgebreid behandeld in het boek "De slag bij Nieuwpoort" van Anthonis DUYCK (4). De sabels op diverse kaarten zijn hoogstwaarschijnlijk een herinnering aan die dagen van juli 1600, al blijft de aangehaalde datum 2 juli wellicht fout.

(1) Maandblad van de Heemkring "De Plate" 2000; p. 254.

(2) Op de wijk Albertus te Mariakerke, ten westen van de sluis van 's heer Woutermansambacht.

(3) Ongeveer waar later de hofstede van Hamilton gelegen was.

(4) Anthonis DUYCK, "Journaal van de tocht naar Vlaanderen in 1600". (Sun 2000). ISBN 90 6168965 1